Пам'ятайте про Україну!

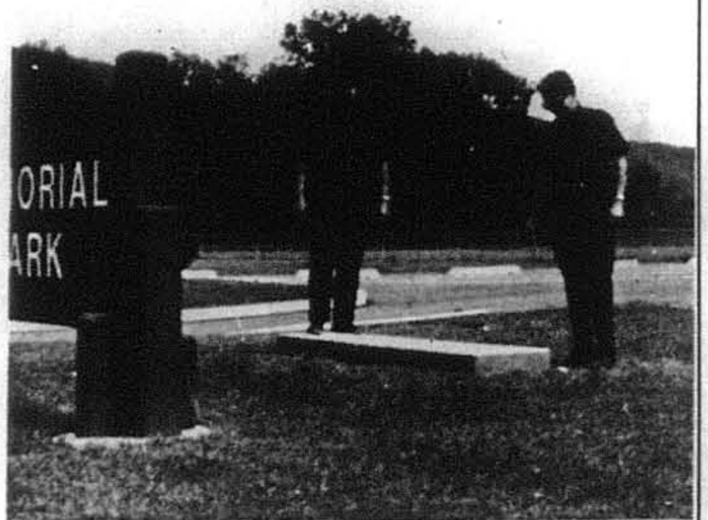
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 154. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го СЕРПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 18, 1981 No. 154. VOL. LXXXVIII.

ЕЛМАЙРА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ВЕЛИКОМУ ПРОРОКОВІ

Як відомо, в Елмайра Гайтс, Ню Йорк, будується пам'ятник Пророкові України Тарасові Шевченкові в міському парку його імени. Урочистості посвячення пам'ятника і відкриття, що відбудуться вже 22-го і 23-го серпня, пов'язані з великим українським фестивалем, на якому з промовами виступлять визначні українсько-американські особистості, а в мистецькій програмі — провідні мистецькі сили. Є можливість, що прибуде на святкування віцепрезидент Америки Джордж Буш. На світлині члени Комітету побудови пам'ятника Шевченкові (справа) о. Филип Бумбар і о. Петро Лісовський перевіряють фундамент пам'ятника, який буде звигнений тут. Проєкт виконав скульптор Михайло Черешньовський, використавши барильєф портрета „Молодого Шевченка" славного українського скульптора св. п. Антона Павлося. Комітет Шевченка запрошує всіх українців відвідати Елмайру в ці великі святкові дні.

М. і А. ПОЛОВЧАКИ ПРИБУЛИ ДО СССР, КРИТИКУЮТЬ ЗСА

Москва.— Численні пресові агентства і кореспонденти поінформували у п'ятницю і суботу минулого тижня про поворот до Совєтського Союзу Михайла і Анни Половчаків, син яких Володимир і дочка Наталія вирішили залишитися у З'єднаних Стейтах Америки. Як уже інформовано, 18-річна дочка вже рахується дорослою людиною і її не було труднощів отримати дозвіл на сталий побут в Америці, натомість справу 13-річного Володимира ще й досі розглядає стейтовий суд в Чикаґо.

Справа в останньому часі дещо ускладнилась, бо Департмент справедливости, з дозволу якого було раніше уділено азиль для малолітнього Володимира, заявив, що уряд ЗСА не вмішуватиметься до справи навіть тоді, якщо суд вирішить віддати його під опіку батьків, в тому випадку під опіку Американської унії громадянських свобід і її адвокатам, які, з доручення совєтської амбасади у Вашінґтоні, заступають тепер інтереси ватьків.

Приїхавши до Москви, де їх офіційно вітали речники так званого уряду Української ССР і „громадянство", Михайло і Анна Половчаки заявили, що їхнього сина „силою захопив Уряд ЗСА спільно з українськими буржуазними націоналістами" і навіть годували його наркотиками".

Цікавим у тому випадку є факт, що справою „звичайних громадян" Половчаків зайнялись офіційні речники СССР. Їхнє пресове аґентство ТАСС опублікувало окрему заяву у якій, цитуючи батьків, говориться, що схоплення Володимира являється американським заговором, з метою використати цей випадок для політичних цілей. Мати Володимира, — і цей факт підтверджують закордонні кореспонденти, — не хотіла розмовляти з кореспондентами і ввесь час плакала.

Найбільше обурення на заході, викликала заява ТАСС - у якій обвинувачується ЗСА в ламанні Гельсінкських угод. Джан Ф. Бирнс, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" пише, що остання справа, яка відноситься до „порушення Урядом ЗСА Гельсінкської угоди" є дуже небезпечною якраз для Совєтського Союзу, який заслав до концентраційних таборів багатьох дисидентів за антидержавну діяльність і пропаґанду, включно з громадянами СССР, які наглядали за виконанням цих угод в Совєтському Союзі.

Половчаки, інформує ТАСС, сказали, що час до часу Володимира приводили до них „два похмурні типи", але вони „майже не дозволяли йому говорити" і син поводився так, що „ми мали враження, що він під впливом наркотиків". Половчаки твердили, що цей випадок вказує на насильне схоплення хлопця. ТАСС використав цю нагоду, щоб обвинуватити „українських буржуазних націоналістів" і баптистів з Чикаґо у „злочинній діяльності".

Треба сподіватися, що випадок з Половчаками посилено використовуватиме совєтська пропаґандивна машина.

СТЕЙТОВИЙ ПРОКУРАТОР КАЛІФОРНІЇ, ДЖАН Ван де Кемп, вніс формальне прохання до стейтового суду, щоб уневажнити рішення про передчасне звільнення на поруку вбивника колишнього сенатора Роберта Ф. Кеннеді, Сірґана Б. Сіргана. Як причину прокуратор подав раніші погрози Сіргана прори брата Роберта, теперішнього сенатора Едварда Кеннеді. Погрози Сіргана супроти Е. Кеннеді були висловлені ним у розмові з іншим в'язнем, Юджіном Вілсоном, у пов'язанні з передвиборчою кампанією сенатора.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ У ВАШІНҐТОНІ КАЖУТЬ що президент Роналд Реґен підбиратиме дуже дбайливо і уважно ті законопроєкти, які Уряд ставитиме до обговорення і затвердження в Сенаті і палаті Репрезентантів після літніх ферій. На чергу мабуть прийдуть справи зміни деяких кримінальних законів, про що вже коротко згадував генеральний прокуратор Вілліям Френч Смит під час свого виступу на конвенції Американської асоціяції правників в Ню Орлінс. Політичні спостерігачі думають, що Президент персонально не буде дуже вмішуватись у справу абортів, привернення молитви в публічних школах та інші справи, які є контроверсійні і гаряче дискутовані на сторінках преси.

ЗСА пропонують безатомну зону на Близькому Сході

Вашінгтон. — Проблема атомої зброї на Близькому Сході входить у гостру стадію. Підсля збомблення іракського атомового реактора ізраїльським летунством, деякі арабські країни поставили в програму своєї діяльности побудову власної атомової зброї як найважнішу точку. Попереджаючи той небезпечний розвиток, Уряд президента Реґена випрацьовує пляни створення з Близького і Середнього Сходу такої зони, в якій було б усім без вийнятку заборонено магазинувати, перетримувати й уживати атомову зброю.

В тій цілі американські дипломати розпочали вже розмови зі заінтересованими державами того обширу. Безатомна зона на Близькому й Середньому Сході була б взорована на безатомній зоні в Латинській Америці, опертій на договорі в Тлятельолько, Мехіко, 1967. Договір в Тлятельолько задоволяє всіх його сиґнаторів, звільняючи їх таким чином від небезпеки атомових зброєнь.

Юджін Ростов, голова Аґенції для контролі зброєнь і розброєння, повідомляючи про те, також поінформував, що президент Роналд Реґен заінтересований у тому. щоб почати нову фазу переговорів зі Совєтським Союзом у справі обмеження зброєнь в ділянці страгегічної нуклеарної зброї. Нові переговори мали б змагати до того, щоб не лише обмежити число атомової зброї, але також зменшити компоненти її творення, магазинування, тощо. Одначе вони не заторкуватимуть ширших політичних проблем, даючи змогу розв'язувати ті проблеми в ширшій площині. Договір в справі обмежень стратегічних нуклеарних зброєнь так званий САЛТ II, підписаний 1979 року, не був ратифікований американським Конґресом з огляду на його нерівности та на требу суттєвих змін і доповнень.

Нав'язуючи до сучасної напруженої міжнародної ситуації, Ростов наголосив, що важко є вести того рода переговори з Москвою в обличчі совєтського всебічного тиску на Польщу та загрози атаки тієї країни, окупації Афганістану совєтськими військами та інших імперіялістичних ініціятив СССР. Додатковою проблемою є питання перевірки дотримування договірних зобов'язань, Москва постійно й категорично відкидає згоду на те, щоб обидві країни мали право своїми засобами контролювати в себе взаїмно магазинування оперативне приміщення і продукцію та випробування атомової зброї. Який інший серйозний засіб пропонує вона на місце взаємної контролі, мусіло б на думку Ростова бути задовільно вияснене Москвою.

КНР постепенно привертає релігійну свободу

Ню Йорк, Н. Й. — Група американських священиків, яка відбула довшу поїздку по Китаю, видала після свого повороту публічну заяву, в якій вони звітують про перебіг поїздки та роблять висновки і подають свої прогнози про майбутній розвиток подій на релігійному відтинку в КНР.

В своїй заяві вони пишуть: „Те, що ми бачили, є не тільки звільнення деяких з дотеперішніх суворих заборон всяких публічних виконувань релігійних функцій, але й переведення в життя рішення спричинити публічні вияви релігії в китайському житті. Китайські державні й партійні керівники дійшли до праґматичного висновку, що релігійні віруючі мусять бути задоволені своїм статусом, якщо вони мають бути направду енергійними виконавцями партійної програми".

Автори заяви підкреслили, що релігійні свободи в однаковій мірі відносяться до всіх чотирьох віровизнань: християнства, таоїзму, буддизму, ісляму. В часі культурної революції релігія була безкомпромісово переслідувана, але це не знищило її. Залишилися, хоч у підпіллі, релігійні традиції, а також значне число вірних не покинули вірувати.

Крім відкриття численних святинь названих чотирьох віровизнань, видано дозвіл на поворот священиків і єпископів зі закордону, якщо вони не вели акції проти КНР вміжчасі, дозволено імпортування богослужебних і релігійних книг та зорганізовано місцеві засоби для їхнього друку. Також урухомлено, або підготовлено урухомлення наукових і виховних інститутів, а в загально відомій Протестантській теологічній семінарії в Нанджінґу незабаром почнеться нормальне навчання для студентів, серед яких є 49 чоловіків і 19 жінок.

ЗСА, Західня Европа і Японія реґулюють міжнародну торгівлю

Вашінгтон. — Західні країни рішуче підтримують принцип вільного товарообміну в світі, навіть тоді, коли їм приходиться протиставитися власним підприємцям, які шукають охорони для крайових виробів і вимагають відповідних законних заборон. Одначе досвід показав, що державна контроля й евіденція потрібні, щоб уникнути різних ускладнень. Саме тому ЗСА Західня Европа і Японія рішили завести такі реґуляційні норми, які запобігатимуть несподіваним зривам.

Уряди згаданих держав домовилися створити групу уповноважених експертів, які слідкуватимуть за розвитком подій в різних господарських ділянках і вчасно повідомлятимуть про евентуальні загрози, або навіть в деяких випадках даватимуть конкретні вказівки для господарських чинників своїх країн. В першу чергу візьмуть ті знавці під увагу ті галузі промислу й торгівлі, які зазнають великих змін, або знаходяться у критичному положенні. Йдеться про такі галузі як сталь, пластичні вироби, штучні текстилі, компютери, а найважливіше авта та інші машини.

Перші зустрічі тих спеціялістів відбудуться вже в вересні ц.р., тобто за декілька тижнів. Рішення про це винесено на останній конференції на вершинах в Монтебелло біля Оттави, в якій взяли участь керівники урядів сімох індустріяльних країн.

Такі інформаційні зустрічі відбувалися вже дотепер не раз, але вони не були усистематизовані, ані реґулярні. Тепер вони стають складовою частиною господарської діяльности, а при цьому повновласті їхніх учасників будуть значно поширені. Група цих людей буде також приготовляти програму праці ширших господарських конференцій заінтересованих країн. Ще іншою ділянкою їхньої праці буде перегляд існуючих договорів і законів та внесення пропозицій на їхні зміни, чи доповнення.

З огляду на важливість завдань, призначених тій групі, головними представниками сторін у цій діяльності будуть висококомпетентні персонажі з відповідними уповноваженнями.

Зростають клопоти Мехіко

Мехіко Сиґі, Мехіко. — Мехіканські уряди з традиції ставилися прихильно, а навіть сприяли лівим рухам у країнах Середньої Америки. Партизанська боротьба в Ель Сальвадорі, відтак у Ґватемалі та вживання мехиканської території тими партизанами для реорганізації, перепочинку і тп. викликали застереження з боку мехіканського уряду, а вслід за тим різні протизаходи.

Уряд Мехіко утримує приязні стосунки з Кубою Кастра та всіми можливими засобами зміцнює його, він також підтримує лівий режим у Нікараґуа, а сальвадорські соціялісти, комуністи й інші противники уряду мають повну свободу рухів, акцій і навіть матеріяльну допомогу. Така постава Мехіко, очевидно зміцнює ліві течії й закріплює їхній опір проти леґальних урядів. Наслідком такого поступування на терені Мехіко ліві елементи не лише переводять свої акції, але також ширять пропаґанду серед мехіканського населення, живуть його коштом, спричиняють ферменти й викликають непорозуміння.

До Мехіко прибуло понад 300,000 втікачів з Ель Сальвадору, а тепер починають прибувати масово з Ґватемалі. Майже однотисячна кілометрова границя між обидвома країнами облегчує переходи границі великій кількости людей. Минулого місяця мехіканські урядові чинники доручили видати за кордон 46 осіб, які прибули з Ґватемалі. Усунення тих людей з Мехіко викликало великі протести як з боку власних так і а боку закордонних лівих організацій. Уряд Мехіко відповів на ці закиди: „Мехіко буде й на далі тримати свої границі відкритими для всіх політичних утікачів, що потребуватимуть цього". Але мехіканський уряд зарезервував собі право рішати, хто є, а хто не є політичним утікачем. А це в свою чергу викликало протести лівих елементів.

Всі ті клопоти разом з унутрішньою ситуацією Мехіка змусили уряд до студії витвореного положення й до нових устійнень та напрямних для низових органів, які в багатьох випадках будуть іншими, як були дотепер.

У світі

ДЕКІЛЬКА ДНІВ після свого затвердження на пості прем'єра іранського уряду Мохаммед Джавад Баґонар склав листу свого кабінету й представив її до затвердження парляментові. Парлямент у неділю почне дебату на над поодинокими людьми з тієї листи. Загально в Теґрані припускають, що парлямент без труду затвердить усіх кандидатів, бо вони всі є ісламськими фанатиками, а то найважніша ціха на пості міністра в Ірані, — як сказав аятолла Хомейні. Прем'єр Джавад ще дотепер не подав ані напрямних своєї політики, ані діяльности свого кабінету. Засоби масової інформації в Ірані обстоюють думку, що новий уряд не багато буде різнитися від попереднього, бо в ньому є люди тих самих поглядів. Контрольована урядом і ісламськими фанатиками преса мусить висловлюватись обережно й тільки згадує, що всі міністри вперше займають вищі пости, що вони не мають досвіду та що „ вони мусять учитися в часі праці". Найважливішою особою в уряді, як і пред тим, Беґзад Набаві, людина Хомейні, якого ніхто не поважується критикувати, тому, що аятолла Хомейні його підтримує.

ПАРТИЗАНИ Й ТЕРОРИСТИ Південноафриканської республіки дістали до своєї диспозиції ракети великої сили. Деякі з цих партизанів уже перед тим відбули вишкіл в Анґолі від кубинських вояків, які там перебувають залогою в різних містах. Походження тих ракет ще не відоме, але їхні типи ідентичні з совєтськими, тількищо, мабуть, вони продуковані в інших країнах, найбільш правдоподібно совєтськими сателітами. Вже від якогось часу знавці ствердили, що в різних сателітних країнах, а зокрема в Чехо-Словаччині виробляють моделі модерної совєтської зброї без совєтських знаків і з невеликими змінами та з дещо іншого матеріялу, щоб не обтяжувати Москву відповідальністю за постачання зброї міжнародним терористам. Останньо терористи в Південній Африці власне такими ракетами обстріляли великий мілітарний комплекс „Вуртреккерґуґте" під Преторією. Ужиті в тому нападі були далекобійні й дуже міцні розривною силою 122-міліметрові ракети.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена знаходиться під великою пресією американських промислових кіл, щоб він завів заборони й обмеження для різних виробів японського промислу. Президент протиставиться цьому натискові, одначе представники індустрії намагаються різними засобами впливати на найближче оточення Президента, щоб через нього добитися таких законів і розпорядків. Колишній державний секретар Сайрус Венс опублікував статтю з осторогою, що у відносинах з Японією не все є як слід та що треба ще поробити різні заходи для усунення недоліків. Він пропонує присвятити більше уваги японським інтересам, бо Японія своєю силою, поставою населення й виразним спрямуванням проти совєтського імперіялізму ще надовго залишиться найважливішим союзником ЗСА. На Китаї не можна забагато будувати, бо він ще слабий й багато забере часу, заки він зможе заступити Японію, а російська загроза діє вже і їй треба вже протиставитися тими засобами, які є до диспозиції.

ЛІВІЙСЬКИЙ УРЯД Муаммара Каддафі запропонував урядові Ливану власним коштом побудувати й утримувати цілу протилетунську оборонну систему, починаючи від радарових і підслухових стацій, а кінчаючи на бойових літаках і ракетах. При допомозі побудови цієї системи лівійські чинники хотять увійти в середину Ливану і там почати господарювати на свій лад. Прем'єр Ливану Шафік аль-Ваццаль публічно повідомив, що уряд Ливану застановляється на прийняттям цього ливанського пляну, а інші джерела повідомляють, що уряд Ливану є схильний його прийняти. Прийняття цього пляну ливанським урядом були б тотальною катастрофою Ливану, бо до палестинських партизанів, сирійських вояків і інших елементів, які руйнують Ливан, долучилися б лівійці, ціллю яких є схаотизувати цю країну під претекстом її оборони перед Ізраїлем і ізраїльськими налетами.

ГРУПИ ОБОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ В СЕРЕДНІЙ Америці багато уваги присвячують тероризмові в республіці Ель Сальвадор. Випадки вбивств неозброєних цивілів останнім часом помножилися в Ель Сальвадорі у зв'язку з цим, що партизани забирають до своїх баз родини з дітьми, які виставлені на найбільші небезпеки в часі боїв з військовими відділами. Вбитих у таких сутичках ліві партизани опісля вживають для пропаґанди проти урядових частин, мовляв, вони займаються розстрілами цивільного населення. Військо змушене це заперечувати й протестувати, вимагаючи, щоб партизани не змушували цивільне населення перебувати в їхніх базах і сховах.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ НОВІ ЗАКОНИ

Ґолета, Каліфорнія. — Президент Роналд Реґен перервав свої вакації в горах Санта Інез, Каліфорнія, щоб відбути пресову конференцію і при нагоді підписати недавно ухвалені закони Конґресу про зниженню податків і обмеження державного бюджету та таким чином надати їм виконавчої сили.

Підписуючи закони, президент Реґен пригадав, що бюджетові обмеження заощадять американському платникові податків вже у перших трьох роках 130 більйонів долярів, а в дальших п'яти — 750 більйонів долярів. При цьому він додав, що нові закони обов'язуватимуть щойно від 1-го жовтня цього року й щойно тоді можна буде відчути їхні наслідки. Обмеження податків зменшить впливи до державного скарбу, що не завжди буде зрівноважене зменшенням бюджетових видатків. І тому на запит у цій справі Президент пояснив, що коли буде небезпека зросту дефіціту, тоді він зі своїми помічниками розглянуться за новими обмежуваннями в видатках.

В питаннях присутні представники преси й інших засобів масової інформації порушили цілий ряд інших важливих проблем, в першу чергу політичного характеру. Серед тих питань багато місця присвячено Совєтському Союзові. Президент підкреслено пояснив, що совєське голосіння про зростаючу небезпеку війни є пропаґандою й нічим іншим. Московський уряд дуже добре знає про те, але він не може погодитися з фактом, що американська політика стала зовсім незалежною від стосунків з СССР. Президент сказав: „Вони кричать неначе б сиділи на гострому цвяхові просто тому, що ми не дамо їм дійти до такої силової домінації, при якій вони могли б одного дня видати вільному світові ультимат піддавайтеся, або згинете. Ми будемо зустрічатися з речниками СССР, щоб обговорити питання нуклеарної зброї в Европі, а також ми будемо зустрічатися з ними в справі, це я вже запропонував, щоб в правильній площині передискутувати зменшення зброєнь по обидвох боках, особливо страгегічних зброєнь".

Президент також пояснив, що перед евентуальною зустріччю з Леонідом Брежнєвим мусять бути переведені розмови на міністеріяльному рівні та усунені різні розходження й непорозуміння. Президент рішуче заперечив, що політика зрівноваження узброєнь, яку він послідовно переводить у життя, могла б причинитися до війни. Якраз навпаки. Президент сказав: „Якщо вони здобудуть переваґу, тоді можуть сказати „гляньте на відношення сил" „і тоді може прийти критична ситуація. Дозброєння Заходу, а в першу чергу ЗСА таку ситуацію внеможливлять".

В Америці

ВЕЛИКИЙ НЮЙОРКСЬКИЙ ЩОДЕННИК „Дейлі Нюз" плянує припинити з фінансових причин своє пополудневе видання газети і зменшити на 10 відсотків робітників в редакційному і адміністраційно-друкарському департаменті. Офіційні речники видавництва заявили, що в цій справі появиться інформація з докладним поясненням чому такий крок був зроблений і які він буде мати наслідки для газети. „Дейлі Нюз" затруднює майже 5.000 робітників. Згідно з доступними інформаціями корпорація „Дейлі Нюз" втратила на пополудневому виданні газети майже 15 мільйонів долярів за один рік. Одинокою пополудневою газетою в Ню Йорку залишиться тепер „Ню Йорк Повст".

У ТАК ЗВАНИХ АБСКАМ процесах було знову засуджено на різні вироки ув'язнення трьох колишніх членів Палати Репрезентантів, після дворічної інвестиґації федеральних чинників, які ствердили безсумнівне замішання засуджених у перекупстві і змові. Також засуджено на різні терміни ув'язнення колишнього посадника міста Кемдем в Ню Джерзі Анджела Ерічетті і члена міської ради з Філядельфії Луїса С. Джансона. Засуджені колишні конґресмени це: Джан М. Мирфі із Стетен Айленд, Майкел Меєрс і Реймонд Ледерер, обидва з Філядельфії.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ сільського господарства Вілліям Брок заявив, що не зважаючи на погані жнива в Совєтському Союзі, він не вірить, що американським фармерам вдасться продати все заплановане збіжжя. Поганий збір зерна в СССР повторяється майже кожного року, але СССР купує зерно не тільки в З'єднаних Стейтах Америки, але також в багатьох інших країнах, зокрема в Австралії, Арґентині, не кажучи про европейські країни. „Ми намагаємося нормалізувати торговельні відносини з Совєтським Союзом, — заявив Брок, — і продовження договору у Відні дає нам можливість спокійно приготовити новий п'ятилітній договір, який буде підписаний між ЗСА і СССР". Згідно з давнішнім домовленням СССР зобов'язаний закупити в ЗСА три мільйони метричних тонн пшениці, і таку ж кількість кукурудзи. Але розраховувати, що в Совєтському Союзі завжди будуть погані жнива і брак зерна дуже небезпечно, — сказав Брок.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена вже розпочала заходи передання головних відповідальностей за деякі соціяльні програми в зарядження стейтів. Таке пересунення відповідальности може довести до непорозумінь між президентом Реґеном і губернаторами. Цю, доречі немаловажну справу, обговорювали на своїй річній конференції губернатори стейтів і критикували Адміністрацію за таке потягнення. Очевидно, — заявив речник Білого Дому Роберт С. Карлсон, — губернатори не довідалися ще всієї правди, бо Уряд разом з пересуненням відповідальности, перекине також відповідні фонди для стейтів для частинного покриття таких програм. Головна ідея — це передати частину відповідальности з федерального до стейтових урядів, щоб таким чином дати можливість Адміністрації Реґена присвятити більше часу важливішим проблемам економіки і зменшити федеральну бюрократію.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Ричард М. Ніксон заплатив високому урядникові Пентаґону 144,000 долярів за те, щоб він стягнув судову скаргу проти Ніксона, яка, на думку приятелів колишнього президента могла викликати непотрібний розголос. Ернест Фіцджералд подав був скаргу на колишнього президента могла викликати непотрібний розголос. Ернест Фіцджералд подав був скаргу на колишнього президента за те, що він незаконно звільнив був його в 1969 році з посади. Найвищий суд ЗСА розглядатиме цю справу в жовтні ц. р., щоб встановити чи можна звільнити Ніксона від судової розправи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Збіжжя до СССР, зброя до Куби

По довших дебатах між Державним департаментом і Департаментом рільництва у Вашінгтоні, вирішено почати переговори зі Совєтським Союзом про новий договір з Москвою в справі дальшого продажу американського збіжжя СССР. На днях 10-членна американська делеґація виїхала до Відня, де почалися переговори з представниками совєтського уряду.

Ціллю Москви є вимогти від Америки стовідсоткове запевнення, що Америка доставлятиме збіжжя за совєтські гроші без огляду на вчинки Москви на політично-міжнародному полі. Іншими словами, Кремль хоче мати абсолютне запевнення, що до СССР Америка доставлятиме збіжжя без огляду на це, що Москва зробить з Польщею чи іншими сателітами, які починають вихоплюватися з-під совєтсько-московського контролю. На нашу думку, Уряд ЗСА не повинен піти назустріч цього роду совєтським пропозиціям. Вашінгтон повинен відкинути без найменшого вагання ці совєтські увертюри, а примінити практичну політику т. зв. пов'язання („лінкедж"). Це значить, що Америка повинна узалежнити продаж збіжжя від цього, яке становище займе СССР в справі Польщі, Близького Сходу чи Ірану.

Далі, найважливішим арґументом Америки в цій справі повинна бути совєтська політика щодо Куби. Навіть тепер, коли ведуться американсько-совєтські переговори у Відні, Державний департамент повідомив про збільшені достави совєтської зброї для Куби і всебічну допомогу Фіделеві Кастрові вишколювати комуністичних саботажників і терористів, що їх він засекречено висилає до всіх країн Південної і Центральної Америки підготовляти „комуністичні революції."

А з цим насувається запит: чому Америка мусить зобов'язати себе годувати населення, провідники якого роблять все можливе у їх спроможностях, щоб послабити і евентуально знищити Америку?

Друга справа, яка виходить на користь Москви, це продаж американського масла Новій Зеляндії. На перший погляд, це виглядає як звичайний торговельний стосунок, тим більше, що Америка має надвишку масла.

З другого боку, Нова Зеляндія має дуже добре розвинену молочну індустрію і їй зовсім не потрібно американського масла. СССР хотів спочатку купувати американське масло по 1.05 дол. за фунт тоді, коли американський податковець мусить платити 1.40 дол. за фунт. Річ ясна, американський Уряд не міг піти на таку пропозицію.

Але, щоб продати надвишку американського масла, підписано договір з Новою Зеляндією про закупівлю американського масла з цим, що це масло не сміють продавати Совєтському Союзові. Одначе, ніхто не може заборонити Новій Зеляндії продавати власне масло Совєтському Союзові, що й сталося. І так СССР дістає масло по дешевій ціні і збіжжя від Америки без ніякого „пов'язання" із совєтськими потягненнями у міжнародній політиці, як, наприклад, можлива совєтська інвазія Польщі.

Ми подивляємо президента Реґена за це, що він офіційно заявив, що не візьме участи в економічній конференції в Центральній Америці в жовтні цього року, якщо на неї запросять Кастра.

Але продаж збіжжя Совєтському Союзові без будь-яких запевнень, що Москва поводитиметься згідно з приписами міжнародного кодексу поведінки, чи продаж американського масла за посередництвом Нової Зеляндії — не є в інтересі американського народу, ані теж в інтересі загального миру в світі.

Володимир Левенець

ІДЕЯ СИЛЬНІША ЗА ЗБРОЮ

Свого часу, зараз таки після насильної окупації совєтськими військами Афганістану, майже вся ліберальна преса Заходу, в тому також частина — американської, предсказували скору перемогу майже стотисячної, до зубів озброєної армії комуно-московської імперії над тоді ще горсткою афганських партизанів-патріотів, які, як відомо, воювали переважно здобутою у боях совєтською зброєю, або переданою їм афганськими вояками, противниками совєтського ставленика Бабрака Кармаля. Та так не сталося.

Боротьба, як знаємо, йде далі, яка, до речі, показала цілому світові, в тому числі також московським імперіялістам, що ідея таки сильніша за зброю — вона є такою переважаючою силою, що проти неї не можуть встоятися, ані сто тисяч вояків СССР з їхніми танками, бойовими літаками і вертолетами, гарматами, автоматичною зброєю, мінометами, ракетними вкидніми, ані ведена Москвою проти афганського народу пропаґанда в середині країни і поза її кордонами.

Зумисний етноцид

Москва, як свідчать документи і численні особи, що побували на цьому терені, мусить тепер удаватись до масового людовбивства, етноциду, який вона практикувала вже раніше в багатьох інших поневолених країнах, щоб зламати спротив афганських патріотів з т. зв. Афганського Визвольного Фронту, фронту таємного, але насиченого великою ідеєю перемоги над чужими окупантами їхньої батьківщини.

Особи, тісно пов'язані з міжнародними організаціями, які втримують тісний торговельний чи допомоговий зв'язок з Афганістаном, свідчать, що комуно-московські окупанти зуміли досі опанувати заледве одну десяту частину афганської території. Сьогодні совєтська тактика — кажуть деякі аналітики, — обмежується до застосування страшних метод терору і переслідування, що у висліді створило стан нужди в тій країні. Москва стосує тактику „викурення" афганців із сіл, які є фортецями їхнього спротиву і до яких окупаційні танки майже не мають доступу. Партизанські відділи руху спротиву, згідно з інформаціями міжнародних пресових агентств, оперують скрізь. Їх можна завважити на провінції, у маленьких містах, а навіть на передмістях Кабулю, столиці Афганістану.

Московські крутійства

Чи тактика руху спротиву є ефективна? Про це свідчать тисячі совєтських убитих і поранених вояків, розбитих танків і гелікоптерів, знешкідливлених важких гармат, які лежать при головних дорогах, як свідки московської окупації свободолюбної гірської країни.

Західні аналітики і політичні спостерігачі дещо дивувалися, що совєтський генсек Леонід І. Брежнєв, виступивши на XXVI з'їзді КПСС, трактував афганську справу як другорядну і присвятив їй відносно мало уваги. Він намагався „узасаднювати" політичну конечність потягнення Совєтського Союзу в Афганістані, бо нібито СССР бачив наявну безпосередню загрозу для Афганістану і посередню для Совєтського Союзу з боку „західніх імперіялістичних держав і китайських „гегемоністів", які, мовляв, готувались до перехоплення влади в Кабулі і насадження там свого скрайньо-правого уряду. Щодо військової ситуації, то, на думку Брежнєва, афганські і совєтські війська „цілковито зліквідували контрреволюційні банди" і ситуація починає нормалізуватися.

Очевидно, кремлівський диктатор цілковито промовчав боротьбу афганського визвольного руху, і делеґати цього зборища таки не змогли довідатись, чому з Афганістану привозять до Совєтського Союзу тіла забитих сотень совєтських старшин у закритих бляшаних домовинах (вояків ховають в Афганістані), і чому Москва мусить час від часу поповнювати ряди своєї армії та приховувати перед своїми громадянами і цілим світом події, які у свобідних країнах знаходять усе більше й більше розголосу. Згідно з німецькими джерелами, досі в Афганістані загинуло біля 10,000 совєтських вояків, а принаймні 30,000 були поранені в боях. Проте число вбитих і поранених зростає кожного дня, а також дуже падає бойова мораль вояків, які бачать безвиглядність ведення такого типу війни. Були випадки, пише німецька газета „Ді Дойче Цайтунґ", — що совєтські вояки самі завдавали собі рани, щоб не попадати у бої з повстанцями, які, не маючи іншого виходу, поводяться з окупантами дуже жорстоко.

Перемагає ідея

Кінця цієї московської авантюри в Афганістані, не видно і його, як кажуть західні аналітики, не буде поки існує насильство комуно-московських імперіялістів над афганським народом. Надії Москви, що спротив зчасом повільно вщухатиме не виправдали-

(Продовження на стор. 3-ій)

З господарського життя

Однією із покищо нерозгаданих загадок є мінливі дані про продукцію нафтової ропи, які приходять з Китаю. Останньо знову поширилися песимістичні оцінки майбутньої китайської нафтової продукції. Тепер Китай продукує пересічно два більйони барилок денно. Цю висоту Китай осягнув після довгих років зусиль, відкриття нових нафтових піль тощо. Одначе це має бути вершком китайського нафтодобування. Уже цього року продукція в першій половині року впала на 5,2 відсотка і, згідно з опінією нафтових знавців, ця сама знижкова нафтова тенденція буде проявлятися ще якийсь час. Це зв'язане з перестарілими методами буріння, недосконалими методами й машинами добування нафти, дезорганізацією праці. Власне ці причини склалися на те, що продукція природного газу цього року впала на 91,3 відсотка, що рівняється катастрофі в цій ділянці промислу.

Лівійський уряд запросив керівників оливних фірм, які закуповують значніші кількості ропи в Лівії, на нараду. Нарада ця має відбутися у найближчих двох тижнях. Ціллю її з лівійського боку є збільшити продаж лівійської ропи. В цій справі — це вже має бути друга нарада; перша, яка відбулася недавно, не дала задовільних для Лівії наслідків. Майор Абдуссалям Джаллюд, керівник нафтової продукції і продажу Лівії, звернувся до запрошених фірм, щоб їхні речники прибули з готовими пропозиціями, що зробити, щоб піднести закуп лівійської ропи. З нафтових кіл повідомляють, що відборці лівійської нафти поставлять на пляновій конференції вимогу, щоб уряд обнизив ціну на нафтову ропу на чотири доляри на бочівці. Тепер лівійська ропа — найдорожча, вона коштує 41 доляр за бочілку, і тому, на думку речників оливних фірм, без обниження її ціни не може бути й мови про піднесення продажу.

Летунська фірма Панамерикен звернулася до своїх працівників з пропозицією, щоб вони добровільно погодилися на обнижку заробітних платень у висоті 10 відсотків. Панамерикен має 33,100 працівників, і така обнижка платень значно поправила б шанси цієї фірми вийти з платничих клопотів. Речник Панамерикен Джеймс Арей звернувся формально з цією пропозицією до юнії. Одночасно з цим керівництво Панамерикен звернулося до юнії з закликом, щоб вона на другий рік не вимагала будь-якої підвишки. Вілліям Волтрип, президент Панамерикен, заявив, що обнижка платень працівників є найважливішим під сучасну пору завданням.

Диверсифікація підприємств в ЗСА прибирає щораз ширші розміри; одні з фірм диверсифікують, щоб рятуватися перед втратами, другі набувають підприємства зі зовсім інших ділянок, щоб поширитися, скріпити себе чи розбагатіти. Диверсифікація охопила також американські шпиталі, які здебільшого є приватними чи корпораційними установами. Славний у Ню Йорку і передовий у цілій Америці Коламбія—Пресвітерійський шпиталь на Манґеттені вклав мільйонові суми в побудову кондомініюмів, щоб збільшити свої прибутки. Відомий Бейлор університетський медичний центр у Далласі, Тексас, крім ще чотирьох інших шпиталів, є власником будівельної фірми забезпеченевого концерну, промислових будинків, трьох ресторанів і готелю. Нортридж шпиталь у Лос Анджелесі також має ресторан та ще й до того великий „шаппінґ сентер" і шукає за іншими прибутковими підприємствами. 7,000 шпиталів у ЗСА, які мають статуси незарібкових підприємств, мусіли „піти в бизнес", щоб пов'язати фінансові кінці та забезпечити своє майбутнє. Шпитальні видатки зросли до головокружної висоти, нові винаходи, улаштування — це все ведатки, що разом йдуть у грубі мільйони, й керівники тих великих шпиталів мали до вибору: станути перед небезпекою фінансового краху або стати підприємцями.

Японський наступ на світові ринки розвинувся ще на одну, цим разом, зовсім несподівану ділянку: текстильні вироби. Перше місце в експорті текстильних виробів, яке колись належало Західній Европі, а в першу чергу Англії, з успіхом заатакували Південна Корея, Тайван, Гонконг. На цей ринок останнім часом вийшли китайські вироби, які поступово здобувають собі місце своєю якістю і ціною. Здавалося, що Японія передує у всяких інших ділянках промислу, але не в експорті текстильних виробів. Одначе й тут прийшла японська несподіванка. В першій половині цього року експорт текстильних японських виробів зріс на 18,6 відсотка у порівнянні з тим самим часом минулого, то значить, Японія вивезла текстильних виробів на 3,3 більйона долярів. Минулого року Японія експортувала на протязі цілого року тих товарів на 6,3 більйона доларів. Цього року передбачується, що вона осягне суму понад сім більйонів долярів. До цього треба врахувати, що вже минулого року вона піднесла свій експорт текстильних виробів на 28,3 відсотка у порівнянні з 1979 роком.

П.П.

ДЕРЖАВНА РАЦІЯ ВИЩЕ ПАРТІЙ

У західньому світі створилася досить дивна ситуація. У З'єднаних Стейтах і Британії настали праві консервативні режими, в союзницькій з ними Франції й Західній Німеччині — соціялістичні. Найбільшою зміною у цій міжнародній конфіґурації був прихід до влади у Франції соціял-демократичного президента Франсуа Міттерана. Канцлер Західньої Німеччини Гелмут Шмідт, соціял-демократ, був у найкращих персональних і політичних взаєминах з попередником Міттерана де-ґоллістом Валері Жіскар Д'Естеном, і — очевидно — тепер французько-німецька приязнь, яку після сотень років смертельної ворожнечі встановили два велетні — Шарль де Ґолль і Конрад Аденауер — ця приязнь буде ще тіснішою. Але й нічого турбуватися, що соціялістичний президент Франції вплине на погіршення відносин між Парижем і Вашінґтоном, — в усякому разі не буде цього у тій найосновнішій проблемі, якою є становище супроти Совєтського Союзу та взагалі комуністичної загрози у світі.

Щоб протидіяти можливому острахові у Вашінґтоні, що виборча перемога соціялістів у Франції змінить закордонну політику Франції, новий французький президент Міттеран негайно вислав до Вашінґтону свого міністра закордонних справ Клода Чейссона — вихованця Оксфордського університету в Англії — і в нарадах президента Реґена з отим новим керівником французької закордонної політики розвіялись всі сумніви щодо того, чи Франція залишиться надалі (від часу де Ґолля не формально, але фактично) льояльним членом Атлантійського Союзу (НАТО). Взагалі на тему виборчої перемоги соціялістів у Франції, — вони здобули 290 мандатів у 491-членному парляменті, — можна було вичитати авторитетний коментар, що це не був ідеологічний зворот у французькому суспільстві, а такий, як це часто трапляється в Америці: настрій широких кіл суспільства, що настав „час на зміну".

За французькою конституцією, яку поважно змінив Шарль де Ґолль по лінії скріплення стабільности влади, президент урядує сім років — отож довше, як нормальна каденція американського президента чи англійського прем'єра. Французька конституція встановляє теж двоступневі вибори президента: хто не отримає безоглядної більшости за першим разом — стає до тісніших виборів. Таким чином 26-го квітня і 14-го червня вибори скінчилися прогрою центро-правого режиму Жіскар Д'Естена і виграю лівого бльоку Франсуа Міттерана. Властиво, його партійна більшість у парляменті була така велика, що він не потребував з ніким бльокуватися. І тому „Тайм" з 29-го червня ц. р., присвячений отому політичному переворотові у Франції, передбачав, що Міттеран не візьме до свого уряду комуністів, бо вони йому „не потрібні". „Таймс" помилився: Міттеран таки включив до свого уряду чотирьох комуністів на ресортах, які не торкаються закордонної ані військової політики, — зробив це з тактичних причин, щоб позбутися комуністичної опозиції власне у тих справах, які комуністам можуть не подобатися.

Французьких чи західньо-німецький соціялізм — це більша журба за права людини, аніж виявляє її Уряд Роналда Реґена, і більша журба за мир в Европі на базі „згоди" зі Совєтським Союзом. Алеж французькі і німецькі соціял-демократи так само свідомі совєтської загрози і так само ворожі комунізмові, як англійські консервативні чи американські республіканці. Шарль де Ґолль стояв соціяльно на правому крилі, але був ображений на Ф. Д. Рузвелта, що той не запросив його на конференцію із Сталіном у Теграні і в Ялті, та з пімсти проти Америки зліквідував усі американські збройні бази на території Франції, дарма що ніхто інший, а Америка двічі в обох світових війнах врятувала Францію від загибелі.

Соціял-демократи кладуть більший натиск на „хліб" у бюджеті, аніж на „гармати". Обережніші — чи може більші гіпокрити — у фразеології. Наприклад, коли президент Реґен рішив приступити до продукування невтронної зброї, призначеної виключно на оборону Західньої Европи проти можливого походу СССР, однаково Міттеран, як Гельмут Шмідт заявили, що це „внутрішня справа Америки". Це формула, за якою криється очевидна згода, дана американському Урядові заздалегідь. Державна рація Франції і Німеччини диктує їм союз з ЗСА. І цьому союзові не зашкодять деякі господарські експерименти, які вестиме Міттеран у Франції.

Вступайте в члени УНС

Слава Дрималик-Шевчик

ВАКАЦІЙНИЙ ДЕНЬ

Вузька стежка біжить вологою від раннього холоду лукою, струшує росяні каплі і вибігає на яснотінисту дорогу, якраз біля перехрестя під розколеним дубом. Треба ще минути білу хату, пахуче дике зілля на закруті, напіврозкриту залізну браму, а вже стопи грузнуть у теплому, сипкому піску і підхоплює безкрая синь соняшного простору. Зеленаве плесо, зморщене дрібними бризками при березі, глибшає темними смугами переливів аж до горизонту, де, ледь-ледь рухаючись, пливе самітній білий вітрильник.

Пляж ще зовсім не займаний, якщо не врахувати сюди незнайомої постаті, що ритмічно викидає рамена вбік, угору, і мовби молилася сонцю, приклякає у поклоні (шведська руханка?), але побачивши другу істоту, швидко пнеться стежкою угору і щезає у кущах. Розкласти лежак — кинути капці, рушник! Десь далеко, за сімома горами і ріками залишилося димне місто під бруднонавислим небом, тісно закреслені вулиці і напружені дні, відмірювані часом годинника! Пливе ліниве тепло, м'яко сплескує прибережна хвиля, жмуряться очі і звільнено насякають зеленосоняшним вакаційним безділлям.

— Тут поставимо парасоль: Ні, трохи вправо, ще далі, якраз добре, але ж робиться гаряче... — зелений лопух настромлений на дерев'яному стеблі підіймається вгору, і опадає на ясний пісок тінистим кругом. Пухкорожева пані Галя ритуально стелить помаранчевий пляжовий рушник, кладе велику білу торбу, меншу плетену, ще одну з косметиками, мале кріселко, яке повинно бути вдвоє більше, і — говорить! Говорить із плоскогрудою, у темнім купальнику пані Тасею, яка працює суспільно, але тепер облита потоком рожевих слів, не проявляє ніякої активної діяльности.

— Дивіться! Вона знову печеться у сонці! Аж почорніла! — голос пливе на хвилі. Хвилина тиші.

— Не розумію, як жінка в старшому віці так нехтує своїм здоров'ям! Але ж очевидно, що — остерігають (це до Тасі), усі лікарі згідні, що — нездорово! Високий тиск крови, шкіра сохне просто як пергамен, зморщки, взагалі... — слова дрижать обуренням.

— Але —... як комусь здається, що в нього постійно молодих двадцять літ, то сумні наслідки... — легкий вітрець бризкає каплями, гарячий пісок під стопами, і вже холодна зеленава хвиля несе „старший вік" подалі від берега, тінистого парасоля і неминучих наслідків соняшного культу.

Золотавий серп пляжу оживає барвистими кругами парасолів, кам'яними сходами обережно йдуть статечні, вакаційні гості, ці, — які, не поспішаючи, їдять добрий сніданок, кінчають ранню туалету і обладовані необхідними „причандалами", молодітимуть на лоні природи. Зате обабіч сходів — у фонтаннах піску збігає униз сама струнконога молодість і, захопивши синій простір, грає у відбиванку соняшним м'ячем. Зліва — царство казкового дитинства. Росте могучий замок-фортеця, оборонні мури вклепані червоною лопаткою, засмаглі руки обережно кладуть звідний патичковий міст. Побіч — мала істота в рожевім купальнику, (випнятий животик, круглі колінця) саме поклала останню піскову „бабку" і не зводить погляду із хлоячої будівлі. Два кроки ближче — в обороні підіймається червона лопатка:

— Юрасику! Будь чемний і не докучай Нусі! Вона ще маленька дівчинка, бавтеся гарно разом! — Маленька дівчинка, вповні свідома своїх жіночих привілеїв, уже підносить круглу лапку над загроженим царством, як червоним викидом летить угору пластикова лопатка і — пац! пац! пац! — паде просто на ясну, круглу голівку. — Ма — а — мооо... — жалісний звук гине в срібних водяних бризках, момент вагання — і дві ворожі істоти дружньо поринають у розгойданому плесі.

Біля полудня іде берегом „пан з галузкою". Зелені штанці, зелений водний матрац і зелена, все свіжа галузка. „Пан з галузкою" напевно не одружений. Він, не поспішаючи, встромлює у пісок галузку, вільно усміхається до людей і соняшного дня, а опісля спокійно випливає на зеленім матраці у зелений водяний рейс. Навпроти білого готелю, де берег, збігає у воду тісним яром, розкладена кольоровим вахлярем курортна „сметанка", а серед неї — пані меценасова. Біле „бікіні" на стрункому засмаглому тілі, (скільки їй років??), чорнолискуча, по-індіянськи сплетена коса, кинена з-під білої шапочки через плече: лежить у розкішно-лінивій позі на плетеній лежанці. Кругом — охоронний гурт чоловіків, бо меценасова приїздить звичайно сама, самісінька. Лисавий меценас не купається, зрештою постійно зайнятий професійними справами, майже ніколи тут не буває. Зате панове дбайливо опікуються самітною пані. Найкраще це, мабуть, підходить молодому, чорнявому Ромкові, який саме м'яким рухом сипле золотавий пісок на смаглу стопу меценасові.

— Самітний? Ви його жалуєте? — дивується рішучий голос під тінистим деревом. Голос належить буйній ростом Катрусі, в якої, вправді, немає слуху, але зате є „абсолютна пам'ять". Самітній — малий, непоказний чоловічок у ковбойському капелюсі, сидить на дерев'яній колоді біля берега і мрійливо глядить у зелений простір.

— Правда він тепер спокійний і тихий, але — сьогодні ж не субота і його не тягне"! — тріюмфально заявляє Катруся.

— Тягне? Ще тягне? — хоче знати панна Стефа.

Катя вміщується вигідніше в півтінні великого дуба (має алергію до сонця) і з насолодою розсмаковує власні слова:

— Вони приїхали тут вперше — разом з дружиною, — так, він одружений (нещаслива вона!). Мешкали в приятелів, он там, у цьому білому домі. Минув день, два, все гаразд, аж прийшла субота! Знаєте, як це „вікенд",— з'їхалися друзі, гостина, співи, весело, а опісля рішили покупатися, вода ж тут чудова! Ледве прийшли на пляж (а вода була тоді бурхлива і високі хвилі...) як він, не сказавши словечка, скинув сандалі, перехристився, і — поплив навпростець, як риба! Щораз то далі і далі, аж зовсім щез з овиду. Час минав а він не вертався. Ясне, що ми всі хвилювалися, бідна Тамара (це його дружина)

Час минав а він не вертався. Ясне, що ми всі хвилювалися, а бідна Тамара (це його дружина) аж умлівала, збіглися люди, подзвонили до прибережної сторожі...—???

— Як це чому?? — обурилася Катря — „Треба ж рятувати людину! Приїхав моторовий човен, приґналася поліція, амбулянс ждав біля самих сходів, навіть репортер з готелю прибіг з фільмовою камерою!...— Хвилина мовчанки.

— І що, що далі? — нетерпеливиться Стефа.

— Минуло півгодини, може довше, вже добре не тямлю, як серед хвиль показався моторовий човен! Друзі потішали нещасливу жінку, хоча по правді ніхто й не думав, що його виловлять.

— І виловили потопельника?

Катруся гнівно махнула рукою: — А тут, хто сидить? Потопельник? Знайшли його дві милі від берега! Плавав собі горілиць серед хвиль, просто, як корок! Мало цього, він ніяк не давався рятувати, пручався, побив одного прибережника, другого вкусив у вухо, ледве привезли зв'язаного... Забрали на ніч до тюрми, бідна Тамара мусіла заплатити 100 долярів викупу, а який стид? Він? Що він! Горлав на ввесь пляж, що — він моряк чорноморської фльоти, що вода його любка, вона його манить, „тягне до себе, а вкінці як заспівав: (і де такий голос взявся у малого чоловічка?:: „Грай море, чорне море — гала гі-гі, ге-е-й!

Від того часу, — продовжувала Катруся, — Тамара їде вліті на Флориду, а він-сюди. В суботу ніхто його не займає, а в будні дні — він зовсім нормальний, ось бачите самі, — закінчила з полегшею.

Пополуднева сонна тиша пливе теплими хвилями, дрімають ясні домики в тінях дерев. Духмяно пахне нагріта сонцем лука, десь одностайно бринить косярка і несміливо відзиваються у траві пільні коники. Білий собака простягнувся під порогом, не чути перегукування дітей, навіть кольорові намиста пляжових рушників завішені в зелені пополудня. Ліниво сохнуть у соняшній тиші, одним словом — вакаційна сієста.

Коли вже сонце котиться униз над смугастим горизонтом води, а над верхіттям дубів глибшає синь підвечірнього неба, оживає надбережна променада. Бадьорі, старші панове, відсвіжені пообідньою „дрімкою", їдуть роверами і весело здоровкаються (короткі шорти, по-молодечому розстібнута на грудях

(Продовження на стор. 3-ій)

Вакаційний день...

(Продовження зі стор. 2-ої)

сорочка і „Адідас джімшу"). Менше бадьорі йдуть спацеровим кроком, заклавши руки за спину (довші штани, шкарпетки і старокрайові сандалі), задержуються — дискусійна жестикуляція, ось палець піднесений вгору переконливо дзьобає грудь опонента. Тема, — або, суспільно-політична („Його вибрали головою. Але ж він..."), або — про минуле, бо кожний пише спогади („За моїх часів, пам'ятаю...") Пані — всі засмаглі й молоді, у білих штанах, кольорових накидках і темних великих окулярах ведуть песиків. Вони (песики, не пані) бувають різні. Аристократично-расові з „педігрі", менш расові, або зовсім мішані, але зате з гарним ім'ям і оригінально підстрижені. Молоді пані гарно і часто сміються, дзвонять браслетами і... пливуть на високих закаблуках. Старших пань — немає, є лиш правдиві, автентичні бабуні. Саме сива добродійка-бабуня зовсім неуспішно заганяє громадку тонконогих створінь, розсипану в погоні „хованого" Але скажімо по правді, — хто, коли, хотів іти спати в такий молодий вакаційний вечір? Лисавий поет Марко, ще недавно розспіваний в елегійних „тренах" по своїй дружині, веде чорняву Зою і м'яким баритоном наспівує нові поетичні строфи. Із закруту вистрілює червона ракета спортового „Порша", пролітає з бризками сміху і окликами (дорога молодим!) і вже зчезає у синій темряві.

Світяться теплі очі хатніх вікон, пливуть по росі дзвінкі голоси, десь оподаль б'є „біт". В придорожнім домику веде мелодію гітара, підхоплюється пісня: „Червоне-це любов, а чорне — це журба..." На темній сосновій вітці зачепився срібний вирізок. Густіє білявим туманом Чумацький Шлях і нечутно викочуються на поляну неба зоряні колеса Великого Воза. Цього самого, про якого, хтось, колись давно сказав: „Коли розійдуться наші життєві дороги, то знай, що в погідну ніч усе зустрінеться на цьому сузір'ї наша туга..."

— „Ма-аа-мо!" — гуде молодий басок — ми їдемо до кіна! І вернемося пі-ізно! — Розсипаний сміх, тріснули двері, спішні кроки по східцях, шум мотору — спокійна нічна тиша.

У хаті пахне літом, нагрітим деревом, зіллям і безжурним соняшно-блакитним днем. На веранді (не на „порчу", а саме на правдивій, дерев'яній, як колись вдома, веранді) вікна широко відчинені, пливе вечірня вологість і запах свіжо скошеної трави, одностайний шум хвиль лагідно заколисує... Ще моргає останнє колесо Великого Воза..Сплю.

Ідея сильніша...

(Продовження зі стор. 2-ої)

ся, бо спротив навпаки, радше зростає на силі, а советський обранець Бабрак Кармаль ще тримається під охороною советських танків, сховавшись від очей власного народу. Уряд, практично беручи, не здібний сьогодні проводити ніякої самостійної акції і безрадний. Кармаль адмініструє тільки Кабулем, а провінція, зокрема гірські околиці вже давно знайшлися під контролею афганського визвольного руху.

Немає сумніву, що московська військова інвазія на Афганістан мала згубні наслідки на загальну політику детанту. Ідея так званої „розрядки" у політиці чи „мирного співіснування" стала ілюзією, втратила опертя на щось реальне з хвилиною вмаршу стотисячної советської армії до Афганістану. Одна за одною західні країни почали, майже проти своєї волі, усвідомлювати собі загрозу з боку советської збройної сили, розбудованої в останньому часі до небувалих меж. З-посеред перших, що прочуняли після інвазії, були З'єднані Стейти Америки. Афганістан відкрив багатьом американським політикам очі на советську мілітарну загрозу для Заходу і поставив їх в ряди прихильників зміни політики ЗСА супроти московської імперії, що прибрала назву СССР. Правда, кроки уряду президента Джіммі Картера були тоді дуже нерішучі, боязкі і може це навіть стало причиною його упадку і великої перемоги республіканців у виборах, бо народна гуща хотіла зміни, бажала різкої політики проти світових авантюрників, зміцнення американської військової сили, яка у випадку потреби була б спроможна протиставитись майбутнім советським загарбницьким „походам".

Тепер ситуація дещо змінилася, але тільки дещо, бо ставку на розмови з СССР з позиції сили, на жаль, не можна назвати іншою політичною концепцією американського Уряду у відношенні до комуно-московської імперії. Таке становище, тобто дозброювання, до речі, не зліквідує самого джерела зла, яким є вже саме існування загарбницької московської імперії, з величезною мілітарною силою, яка вже завтра готова проковтнути вільні ще країни світу.

Практика дотеперішньої імперської поведінки радше підказує, що єдиною альтернативою, єдиною правильною концепцією є розвал цієї імперії і побудова на її руїнах вільних держав, тепер поневолених Москвою. Іншої розв'язки немає. Якщо вільний світ хоче зберегти свободу, він мусить піти цим шляхом, а тоді перестане існувати також афганська проблема і подібні їй інші проблеми в світі, що їх створює загарбницька політика СССР.

Перше місце в музиці

В українськім музичнім житті на поселенні, головно в Канаді, є вже щасливі прояви так потрібних наших професійних конкурсів, немає їх в ЗСА. В них могли б вже наші діти заправлятися бути завзятими, добрими виконавцями саме рідної, вартісної української музичної літератури.

Проте, наші учні включаються у загальні музивні змагання, які уряджують відповідні американські організації і товариства.

На цьому місці хотіли б ми поінформувати про участь молоденьких піяністів-українців в учнівському конкурсі, який цього року вже одинадцятий раз в нашому стейті влаштовує Асоціяція учителів музики в Ню Джерзі, а тематикою якого останньо були твори т.зв. „програмної музики". Ці конкурси характерні своїми нелегкими для учнів вимогами, бо в них точно визначені твори в окремих категоріях трудности. Треба пройти два іспити, а, щоб здобути перше місце серед групи конкурентів в даній категорії, потрібно найменше 95 пунктів середньої оцінки трьох суддів фінального публічного іспиту. Багато бо легшими бувають інші музичні конкурси, в яких можна здобути високу оцінку за добре виконання вибраного довільно учасником репертуару. Здобуття першого місця в конкурсі МЕА відбувається шляхом безпосереднього виконання самого твору і вимагає не тільки технічної і музикальної, можливо, найбільшої зрілости, але й правильного відчуття стилю композитора. Недогляд в цьому буває часто причиною програ.

Досі МЕА нагороджувала здобуті перші місця в окремих категоріях відповідною грамотою й участю в концерті переможців. Але впродовж десяти пройдених років стало переконливим, сказати б, „геройство" дітей і молоді, які витримують вимогливі музичні вправи, при щоденних заняттях у школі . Тому цього року вперше вирішено нагородити здобуті перші місця музичною медалею, яка, без сумніву, є більш конкретною оцінкою, а то й прикрасою завзятих молодих змагунів.

На сотні учасників такого щорічного фортепіянового конкурсу МЕА лише одиниці з-поміж українських учнів музики беруть участь. І цього року на 410 учасників знайшлося тільки 8 наших змагунів, в тому - шість учнів Відділу Українського Музичного Інституту Америки в Ірвінгтоні, Н.Дж. З них три дійшли до фінального іспиту, а саме: Рута Гопалюк (14 років), Уляна Легедза (11 років) і Мірям Худьо (10 років). Рута Гопалюк здобула цим разом друге місце у восьмій категорії трудности за виконання твору американського сучасного композитора А.Коплянда „Кіт і мишка" оцінкою 97.3 пунктів.

Нашими гордощами цього року є наймолодша учасниця Мірім Худьо, яка здобула перше місце і першу музичну медаль для себе і для нашої української музичної школи. Ця дівчинка закінчила цього літа тільки три роки навчання музики. але в цьому конкурсі виконала визначені твори сьомої категорії трудности, а саме: дві „Картинки з дитинства", оп. 15 Р.Шумана. У її фінальному іспиті, який відбувся в Даґлес коледжі, Ню Бронсвик, Н.Дж., вона змагалася із чотирьома китайцями, які, як звісно, є завжди нелегкими конкурентами до поборення. Мірясі призначено небувалі досі в нашім відділі 99 пунктів сереньої оцінки трьох суддів; зворушливими були особисті ґратуляції судді В.Зупончіо, яка обдарувала нашу молоденьку надійну піяністку дуже рідкісною (100 пунктів) оцінкою.

Незаперечний талант цієї дівчинки та її надзвичайно тривка працьовитість знаходять велику моральну підтримку її батьків, головно мами, яка в минулому також вивчала музику. Прикладною є надзвичайно сприятлива атмосфера дому д-р Б.Худя, де надмірний люксус, самовдоволення і побажливість у вихованні дітей не мають місця. Без домашньої дисципліни, без живого зацікавлення цих батьків наукою і мистецтвом, без їх самопосвяти, проґрес їхніх дітей у вивчуванні музики не був би таким наглядно швидким.

В зусиллях наших учителів музики займає завжди перше місце плекання і любов до української музики. Ми радіємо, що вивчені в нашій музичній школі цінні твори найкращих українських композиторів придатні нашим абсольвентам, теперішним активним виконавцям для їхньої участи в конкурсах Українського Музичного Фестивалю в Торонто, Канада. Ці конкурси існують вже 10 років під головуванням їх ідейної ініціяторки Марти Кравців-Барабаш.

У червні цього року управа УФМ створила Міжнародний Музичний Фестиваль ім. Станислава Людкевича, в якому виконували українську музику і не-українці. Між учасниками було троє колишніх наших учнів і абсольвентів УМІ з ЗСА: Робер Дурзо, Юніо, Н.Дж., Леся Кузима, Дітройт, Мич., та Ірена Пелех, Філядельфія. На 12 учасників конкурсу перше місце між піяністами здобула Ірена Пелех, абсольвентка нашого відділу УМІ в Ірвінґтоні, за виконання таких творів: Шопен, „Скерцо" оп.31; Барвінський „Прелюдія" е-моль, та Лисенко, „Друга Рапсодія", оп. 18. З нашої ініціятиви, в 1972 році Ірена Пелех дала на 15-му році свого життя самостійний концерт виключно української музики, виконуючи твори більшого і меншого формату 17-ох українських композиторів. Цей концерт придбав Ірені цінну українську медаль — тривку відзнаку і прикрасу її життя. Вона цю медаль щиро береже і можна надіятися, що її ніколи не загубить.

І. Пелех є тепер учителькою музики в американській фаховій школі у Філядельфії і в місцевому відділі УМІ та активною піяністкою і акомпаньяторкою філядельфійського чоловічого хору „Прометей", під диригуванням талановитого Михайла Длябоги. В репертуарі Ірени і тепер перше місце займає українська музика, яку вона виконує для нашої публіки в ЗСА і виконувала для публіки європейських міст під час турне згаданого хору минулого року.

Сподіємося, що її амбіції вибитися на видне місце в музиці і приносити користь нашій культурі на цьому не закінчуються також, що число наших молодих ідейних талантів, учасників і переможців українських і неукраїнських музичних змагань, буде постійно зростати.

Галя Клим

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
НАШОГО ДОРОГОГО БРАТА
бл. п. ТИМОТЕЯ МИШКОВИЧА БЕРЕЖНИЦЬКОГО
В ЙОГО ПАМ'ЯТЬ
І В ПАМ'ЯТЬ НАШИХ БАТЬКІВ
бл. п.ІВАНА І АННИ
СТАРШОГО БРАТА
бл. п. ІВАНА (ЯНКА)
І МОГО ЧОЛОВІКА
бл. п. ВОЛОДИМИРА
складаю на церкву в Люрді, Франція 50.00 дол.

АНТОНІНА ЗВАДЮК
зі сином ОЛЕГОМ і його Родиною
і сестра ДОРА з Родиною

Перед з'їздом „берлинців"

Властиво, це не з'їзд, а зустріч колишніх студентів і студенток високих шкіл у Берліні, Німеччина.

Думка про з'їзд чи зустріч зродилася в Торонто, і ця зустріч відбудеться в Торонто. І то під час свята Дня Праці. Ті канадійці–незрозумілі люди, як свято то свято, а не праця. Але хочете зустрічі, працюйте. На час зустрічі мусите перезвати Торонто Берліном. Тоді Юніверситі евеню буде Унтер ден Лінден, Блюр — Фрідріхштрассе, - Оранієнбурґерштрассе, Квін - Ґросе Гамбурґерштрассе, Гай Парк буде Александерпляц, а Онтаріо Лейк — Ванзее. Замість С-бану канадійці возитимуть нас троками.

Берлін був столицею і добре було в ньому жити, поки американці про нього не знали. Бо як довідались, то почали свої бомбардування, приготовляючи місце для себе. Було гаряче і дико. Хто того не пережив, тому тяжко описати, як змінюються люди, коли ревуть сирени, коли ескадри бомбовиків пливуть по небі, а земля дрижить від гуркоту коли свищуть бомби, розриваються і валять цілі квартали, коли бункери, чи укріплені підвали-сховища, гойдаються при кожному розриві повітряної міни. І пригадуються ті всі недоспані ночі, коли були два або три налети і треба було гасити пожежі та витягати людей з-під руїн. А відтак і вдома, і в школі треба було направляти і заліплювати вікна і двері, що повилітали від тиску повітря, і робити порядки в кімнатах. Ті налети і бомби розігнали нашу студентську братію на всі сторони світу. Властиво не на всі, а тільки на захід, бо на сході був старший брат. А на заході розбрелася наша братія по світі.

І знову летітимуть літаки на Берлін (Торонто), тим разом, однак, не понесуть бомби, а привезуть колишніх студентів і мирних мешканців. І прилетить братія з Англії, Бельгії, Німеччини, Австралії, навіть з північного бігуна, щоб ще раз пережити той „веселий" час. Тільки совєти заявили, що вони не признають Торонто Берліном і нікого туди не пустять. Американці, розуміється, поїдуть своїми автами, бо треба похвалитися своїм майном. Цікаво, скільки буде кадиляків? І, напевно, кожний з американців привезе з собою бочилку, бо в Канаді бензина дешевша.

Шкода, що зустріч відбувається ще у теплу пору, а то ми могли б подивляти футра докторових і інженерових. А під час балю треба буде фотографувати всі нові суконки, золоті ланцюги і шнури перлів. Добре зробили б австралійці, якби привезли кошик перел і розпродали їх за півціни. Бо кажуть, що перли ростуть у Австралії.

Під час зустрічі відбудуться сходини „Мазепинця, нашої студентської громади. Першу пловину сходин провадитиме колеґа Воробій, другу половину - колеґа Прицак. Теми доповідей і імена учасників Комітет тримає у таємниці, щоб не відстрашити учаників. Так ми практикували колись і мали добру фреквенцію. Маємо надію, що ніякий алярм не перерве дискусії, яка затягнеться по звичаю аж до вечері.

Під час вечері політичні фракції зачнуть будувати Україну, бо їх посадять при одному столі. І тоді на залі буде тихо, ніхто не буде їсти, всі будуть цікаві, чи ті колишні політики за сорок років навчилися політики і її розуміють. Кажуть, що канадське пиво розв'язує язики і розмякчує мозки, побачимо, чи це правда. А коли політики скінчать, зачнеться весела розвагова програма.

Коли говоримо про зустріч, одна думка не дає мені спокою, чому аж сорок років, коли люди роблять зустрічі за п'ять, десять, навіть двадцять п'ять років. І питають мене люди, чому аж за сорок років, а я відповідаю: під час бомбардування люди втратили нерви і один одному сказав панське слово і роз'їхались. За сорок років сварка забулася, і люди у згоді роблять зустріч. Наші партії повинні собі взяти приклад від нас. А коли канадійське пиво спричинить нову сварку під час зустрічі, то будьте певні, що та сварка забудеться за наступних сорок років, і ми знову скличемо зустріч.

Я особисто дуже тішуся, що буде зустріч. Бо коли колеґи втратили нерви під час тяжких налетів і втікали з Берліну, то на дорогу позичили у мене гроші і присягали на всіх святих, що зараз ті гроші відішлють, як тільки доїдуть до Мюнхену чи Гамбурґу, Вони доїхали, але пошта грошей не принесла.

Тепер я зловлю їх за кишеню і вони мусять мені сказати, на яких святих вони присягали, на совєтських чи китайських святих.

Олекса Солтисик

З ДЖЕРЕЛ сальвадорських партизанів повідомляють, що вони здобули укріплене місто й гарнізон Перкін після важкого бою. Усі лінії зв'язку й комунікації до цього міста зірвані й урядові чинники не можуть цієї інформації ані заперечити, ані потвердити. Коли інформація партизанів відповідає правді, то це буде перша їхня значніша перемога після довгої черги невдач.

В 5-ту СУМНУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у Вічність мого Дорогого
і Незабутнього МУЖА
бл.п. БОРИСА РЖЕПЕЦЬКОГО
складаю $500.00 на Український Музей в Ню Йорку
МАРІЯ РЖЕПЕЦЬКА

ПОДЯКА

У зв'язку з важкою недугою нашого
Незабутнього МУЖА й БАТЬКА
бл.п РОМАНА МАНДРУСЯКА
неоціниму поміч у тих критичних для нас днях подав нам Вп. П. д-р ЮРІЙ САЙ, що з незвичайною відданістю та дбайливістю намагався створити якнайкращі умовини для рятунку Недужого, в межах доступних для медичної професії можливостей. За це складаємо Йому нашу щиру подяку.

Після смерти Покійного дня 9-го липня 1981 р., чимало наших Свояків, Приятелів і Знайомих старалося потішити нас у нашому горі, висловлюючи нам усно та в листах Їхнє співчуття, складаючи вінки й жертвуючи на Служби Божі чи інші добрі цілі. У почутті глибокої вдячности Їм усім і замість особистих подяк складаємо 500.00 дол. на вдержання церкви святих Сергія і Вакха в Римі.

НАДЯ МАНДРУСЯК
з родиною

Ґлен Спей, 17 серпня 1981.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що дня 4-го серпня 1981 року в Дітройт відійшов у Вічність
наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДО І ПРАДІД
бл. п.
СЕМЕН КОГУТ
народжений 18-го липня 1903 р.
в Маркополі, Україна

У глибокому смутку:

дружина — ЄВА
донька — МАРІЯ І СТЕПАН МАРКУСЬ, в Бельгії
син — ВАСИЛЬ з дружиною ЄВГЕНІЄЮ
син — СТЕФАН з дружиною РОМОЮ
донька — МАРІЙКА КОГУТ
внучка — ГАНЯ І ФРЕД ДЕНКЕРТ у Бельгії
внучка — АНЯ І ДЖОРДЖ НОРДСТРОМ
внучка — ПАТРИЦІЯ І ДЖЕЙМС БЛАЗІНСКІ
внучка — ХРИСТЯ КОГУТ
внуки — ТАЇСА І БОРИС КОГУТ
правнуки — НАТАЛКА І ЖАН ЛЮК ДАНКЕРТ , ЛЕСЯ НОРДСТРОМ
та ближча і дальша Родина, в Америці, Канаді та Україні.

Ділимося з Українською Громадою сумною вісткою,
що в суботу, 8-го серпня 1981 р. згинула в автовім випадку
біля міста Монт Альберт у Канаді на 61 році життя
відома українська письменниця
бл. п.
ЛЕСЯ ЛИСАК-ТИВОНЮК

ПАРАСТАС — відбувся в четвер, 13-го серпня 1981 р. у пох. заведенні Ольги Слотюк в Боффало.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ — відбулися в п'ятницю, 14 серпня з пох. заведення до церкви Св. Миколая в Боффало, а відтак на цвинтар Св. Хреста в Лякаванні.

З жалем:

ОЛЬГА І ІГОР ЧМОЛИ

ҐЕНЕРАЛЬНА СТАРШИНА ЗАГОНУ ЧЕРВОНА КАЛИНА
5 к. У.П.С. і 22 к. У.У.С.П.
з жалем повідомляє Пластове Братство
що дня 31 липня б. р.
відійшов у Вічність
пл. сеніор
ЮЛІЯН ГОШОВСЬКИЙ
основник 2. к. У.У.С.П. Червона Калина в Стриї

ПОХОРОНИ — відбулися 3-го серпня 1981 р. на кладовищі Св. АНДРІЯ в Савд Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Родині щиро співчуваємо у її безмежнім горю, що нас теж глибоко зворушило.

ҐЕНЕРАЛЬНА СТАРШИНА

Школа українського танцю „Каштан" у Клівленді

Часто на сторінаках „Свободи" зустрічаємо рецензії про пописи шкіл українського танцю чи виступи танцювальних ансамблів. Треба бути вдячним редакції, що відкриває свої сторінки для таких повідомлень, щоб таким чином поширювати і пропаґувати зацікавлення українськими народними танцями.

До ряду шкільних пописів українського танцю, про які читаємо в нашій пресі, сьогодні додаємо ще один — перший попис школи українського танцю „Каштан" у Клівленді, що відбувся 30-го травня ц.р. у приміщенні ґарної та модерної залі Кайгоґа Комюніти коледж, який рівночасно був також співспонзором цієї цікавої та наскрізь вдалої імпрези.

Як сказано, це був перший попис школи за час її майже дворічного існування, а її початок датується днем 2-го грудня 1979 року. Треба признати, це був відважний почин ініціяторів: Арети Захарій, Мирослави Голубець, Христини Головчак і Еріки Кордуби, які прийняли на себе дуже важке та відповідальне завдання. Не менш важливе становище заряду над школою прийняв д-р Зеновій Голубець.

Інструктором і мистецьким керівником погодився стати Маркіян Комічак. Особа Маркіяна Комічака відома нашій громаді з його активности в ділянці українського танцювального мистецтва. Не всім, одначе, відомо, що М.Комічак походить із третього покоління нашого поселення в Америці. Почав він вивчати українські. танки, маючи 10 років життя. Він є сином свідомих і заслужених в нашій громаді Пітсбурґу батьків Анни і Михайла Комічаків, які належать до 96-го Відділу Українського Народного Союзу. Його першим вчителем був Василь Авраменко, корифей українського народного балету та організатор сотень танцювальних шкіл, який зі своїм танцювальним ансамблем виступав також на сцені метрополітальної опери в Ню Йорку.

Головний радний УНСоюзу Тарас Шмагала (справа) вручає Ареті Захарій (друга зліва) дотацію УНС для школи танців „Каштан". Крім них на фото (зліва): Христина Головчак, мгр Мирослава Голубець, мгр Василь Ліщинецький.

М.Комічак продовжував свій вишкіл у балетній школі Роми Приймн-Богачевської в Ню Йорку. Зчасом він стає членом - солістом ансамблю братів Строцьких, виступаючи на Союзівці та в Радіо Ситі Мюзік Голл в Ню Йорку в 1973 році. Бере він також участь як соліст в ансамблях „Чайка" з Гемилтону і „Русалка" з Вінніпеґу в їхніх виступах у Европі. Від 1975 року провадить школу українських танків в Ґлен Спей, Н. Й., інструкторами якої є: Рома Прийма-Богачевська, Вадим Сулима, Павло Тарас з Англії та Микола Жуковин, колишній танцюрист ансамблю Вірського.

Він також соліст у балеті „Касамон" у Пітсбурзі. Дотеперішня діяльність М.Комічака в ділянці українського народного танку ставить його вже сьогодні в перші ряди активістів у поширюванні українського танцювального мистецтва в Америці.

Поборовши перші труднощі, школа почала свою працю. Сьогодні вона нараховує 66 учасників віком від шести до 37-ми років з Клівленду, Лорейну та Акрону. Слід підкреслити ще один важливий момент. Школа українського танцю у Клівленді є незалежною установою. Учасники школи — це діти батьків різних віровизнань та різних переконань, члени старої і нової еміграції, проте за весь час існування школи не було ніяких непорозумінь, чи ускладнень, як це часто в нас буває. Цей факт може служити прикладом, як багато можна осягнути в об'єднаній дії, без якої важко було б говорити про успіх.

Для кращої справности організаційної структури школи створено окремі комітети, а саме: Комітет публікацій і програми, до якого увійшли — Іра Фаріон, Василь Ільчишин і Марія Штайнгаген-Квіт. Останній завдячується вдало оформлену інформативну статтю про школу, яка появилася на сторінках місцевого щоденника „Плейн Ділер" (21-го травня ц.р,). На консульторів у справах народних строїв (полтавського, гуцульського, закарпатського) запрошено Дарію Якубович та Ірину Кашубинську. Створено Комітет для придбання народних строїв (11 осіб) та Комітет для виготовлення народних строїв (15 осіб) для учасників школи.

Виконання цього складного завдання вимагало, в першу чергу, багато підприємчивости, щоб здобути конечні фонди (приблизно 10,000) як також послідовного зусилля у виготовленні строїв, не говорячи вже про недоспані ночі. Всім названим і не названим по імені членам комітетів та організаторам слід висловити щире українське спасибіг за їхній подиву гідний труд.

Не можна поминути з подякою також і батьків, які не жалували труду і часу та терпеливо возили своїх дітей на лкекції, як також і учасників школи за їхню витривалість у відвідуванні лекцій, що відбувалися в початках 1979-80 рр. у просторій залі парафії Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі, а пізніше в приміщенні Кайгоґа Комюніти каледж і останньо — в приміщенні Артур Мюрей Денс Студіо. Ось лише скромний перегляд виконаної праці, а її складність і многогранність можуть зрозуміти лише ті, яким приходилося працювати в подібних обставинах.

Дня 30 травня завершено дворічні труди першим пописом, який був справді милою несподіванкою для української громади Клівленду, яка по береги виповнила залю (500 місць). Про зацікавлення громади імпрезою нехай послужить факт, що за тиждень перед пописом важко було вже набути квиток вступу, що у Клівленді не часто трапляється.

Попис почався вступним словом д-ра Зиновія Голубця, в якому поінформовано присутніх про шлях, яким проходило та розвивалося життя школи за час її існування.

Вже перша точка програми — „Привітання— (хореографія Миколи Жуковина) у виконанні цілого ансамблю здобула собі серця присутніх. Взірцево виконаний танець, чудові народні строї творили завершену цілість. Також дальші точки програми, які чергувалися без затримки одна за одною з подивуґідною легкістю, життєрадісністю, впроваджували глядачів у погідний настрій, а навіть у зворушливе переживання, яке виявилося неодноразово довго тривалими оплесками.

Другу точку — „Казачок" (хореографія М.Комічака) виконала бездоганно молодша група ансамблю, а вслід за тим наймолодша група школи, яка ставила свої перші кроки на сцені, виконала танок „Катерина" з неочікуваною для всіх природністю, заслужено одержавши невмовкаючі оплески.

Для різноманітности програми — три добре відомі вже нашій громаді молоді бандуристи (Микола Дейчаківський, Тарас Махлай і Марко Фаріон) виконали три точки: „Буковинський танок", „Горлиця" і „Волиняночка", виказавши добре опановану техніку гри на бандурі.

З черги, чоловічий ансамбль школи зі справжнім молодечим темпераментом показав танець „Аркан", виконаний за зразком ансамблю „Ятран" з України. Танець „Ворожіння", що його виконали: Марта Ліщинецька, Мирослава Лобур, Христина Павлишин і Адя Петрина та танець „Раківчанка" (закарпатський танок, хореографія Ярослава Клуня), були кінцевими точками першої частини програми. Виконання обох танців було взірцеве та отримало заслужене признання.

Другу частину програми започаткував танок „На базарі" (хореографія Роми Приймн-Богачевської) у виконанні дівочого ансамблю школи, сольо — Софії Ільчишин. Сольова партія танку заслуговувала на особливу увагу. Добре опанована ритміка, ніжність і легкість рухів родять надію, що при дальшій наполегливій праці С.Ільчишин зможе у майбутньому добитися непересічних успіхів.

У черговій точці з досконалою вправністю Роман Комічак виконав жартівливий танок „Коли я був молодий". Дуже приємне враження викликав бездоганно виконаний черговий танець „Козачок" (за зразком ансамблю „Ятран") з участю: Емі Вальтенбах, Давіда Возняка і М.Комічака.

Не легке завдання мала Стефанія Захарій, виконуючи сольовий танець за хореографією. Р.Приймн-Богачевської. Виконала вона його з гідною уваги вдалістю. Дівочий ансамбль школи виконав „Тропотянку" (хореографія Вадима Сулими, слушно здобув гучні оплески.

Також і в другій частині програму доповнив виступ молодих бандуристів з точками: „Люлька моя чепурулька", В'язанка народних мелодій і „Взяв би я бандуру". В сольових точках Марко Фаріон приємно здивував присутніх гарним голосом. Передостанній у програмі танець „Вітерець" із великою вмілістю виконали: Марта Ліщинецька, Христина Павлишин, Адя Петрина, Давид Возняк і Маркіян Комічак.

Попис закінчився традиційним та бравурно виконаним „Гопаком" (хореографія М.Жуковина) при участі цілого шкільного ансамблю. Добго невмовкаючими оплесками нагороджено всіх танцюристів за їхнє справне і вдале виконання нелегкої програми. Врученням квітів ініціяторам школи — Ареті Захарій, Мирославі Голубець, Христині Головчак, Еріці Кордубі та керівникові школи Маркіяну Комічакові, висловлено подяку за їхню віддану, жертвенну дворічну працю, подробиці якої важко передати словами.

У дальшій програмі школи були заплановані чергові виступи, які відбулись: у неділю, 31-го травня ц.р. — „Фестивал Ембридж Джуніор Тамбуріца" у Пенсильванії; у неділю, 7-го червня, попис школи танку „Веселка" у Пітсбурзі з участю школи танців „Каштан", у суботу, 13-го червня у Парма тавні, Огайо, на т.зв. Днях Національнастей, і кінцевий виступ у суботу, 20-го червня, у Парматавні на т. зв. Днях Національностей.

Д-р Я. Крив'як

Проф. Володимир Безушко.

„Mortui vivunt et muti loquntur" не лише в книгозбірнях чи бібліотеках. Декому здається, що й в гробах умерлі живуть й оніміли говорять.

У пам'яті його студентів проф. д-р Володимир Безушко також немов живий і до них говорить. Такі педагоги — незабутні. Це ж Безушко як учитель української мови в Учительському Семінарі в Самборі, мав відвагу казати „jezyk ukrainski", не „jezyk ruski". Лише Безушкові завдячували семінарісти - українці, що в шкільній світлиці були також газети і журнали українські. Безушком були заохочені семінаристи - ренеґати забрати свої метрики народження з костела назад до церкви. Віднаходив згублених, відвойовув страчене.

Були то часи правного безправ'я над українським народом у поверсальській Польщі: арешти, пацифікації, національно-церковне переслідування та насильне винародовнювання. Небувала смута царила тоді по наших селах і містах.

Призначений до іншої місцевости Володимир Безушко в Самборі залишив по собі пам'ять професора-героя. — Не бійся, Косьцю, тут д-р Безушко ще верне. — Потішали мене, новоприбулого, семінаристи - українці з Рідної Школи, закритої польським урядом. Але Безушко не повернувся туди ніколи, аж по його смерті із спільної могили вийшли йому назустріч Степан Білинський, „Юзьо" Дольський, Ярослав Козак та Евстахій Мелько, щоб сказати: — Професоре наш! Твоя інтерпретація слів Франка: „Кождий думай, що на тобі міліонів стан стоїть"... привела нас аж тут під Броди. Ми полягли, щоб жила Україна.

Такою була лише частинка давноминулого цього джентелмена, із заграничних університетів доктóранта, професора Вільного Українського Університету, дійсного члена Наукового Товариства ім. Шевченка, людини високої, особистої культури.

Пам'ять по ньому все свіжа й тривала, мов скали біля Скольго, по яких колись із рідного Корчина Рустикального топтав стежки молодий, талановитий і многонадійний Володимир Безушко.

„Та десь війна взялася, і ось який кінець...": „фліхтлінгером" по руїнах збомбардованої Німеччини, „ді-пістом" через табори людського горя, „ґрінором - лейбором" по місцях важкої, фізичної праці в Америці — це пройдений шлях Володимира Безушка в другій половині його життя. Таким шляхом музи не ходять і по ньому старокраєвому професорові-науковцеві до щастя не дійти.

У країні безвглядного „менаджменту" Володимирові Безушкові не відчинились двері до кар'єри в шкільництві. Зневочений і огірчений, вільний час посвятив він студіям літератури. Залишив багато своїх рукописів, які чекають на охочого видавця.

В старості літ (86) помер, не діждавшись здійснення своїх стремлінь і задумів працювати для науки. „Ita transit gloria mundi"

У вінок сердечної згадки про нього добрим словом хай буде вплетений цей скромний мій спогад у першу річницю смерти та 50-річчя його величі й слави.

Інж. Константин Гоздава - Дидинський